

במדבר-חג השבועות

"במספר שמות" (א, ב).

שמו של האדם - אומרים חז"ל - יש בו משמעות רבה לקביעת טבעו ותכונותיו של האדם (עיי' גמ' ברכות ו:).

הובא בספר "מעשה איש": סיפר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל על יהודי נכבד, מנהל ישיבה חשובה, שנהג ללכת ברשות הרבים כשכובע קש לראשו. הדבר לא מצא חן בעיני החזון איש זצ"ל שאדם הנושא במשרה חשובה ילך בצורה כזו. ואולם לא רצה החזון איש להוכיחו ישירות על צורת לבושו. החליט החזון איש להעיר לו ברמיזה ובדרך כבוד. וכך אמר לו:

"יש לי שאלה: נפסקה הלכה ש"שן" בהמה שאכלה ברשות הרבים פטורה משלומי נזק כי דרכה בכך, ואילו "קרן" שהזיקה ברשות הרבים משלמת חצי נזק הואיל ו"משונה" הוא. ויש לחקור: איך הדין באדם ההולך ברשות הרבים עם כובע קש כמו זה שלך, ועז תאכל את הכובע, מצד אחד זה "אורחא" - דרכו של עז לאכול קש. ומאידך גיסא זה "משונה" שאדם ילך בכובע קש. האם יהיה חייב בעל העז לשלם חצי נזק?...?"

הלה הבין את הרמז, והחליף את כובעו...
"ליששכר... לזבלון" (א, ח-ט).

בברכת יעקב לבניו (בראשית מט, יג-יד) וכן בברכות משה (דברים לג, יח) הקדימה התורה את **זבלון ליששכר**.

ופירש רש"י: "זבלון ויששכר עשו שותפות, זבלון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר, ונותן לתוך פיו של יששכר, והם יושבים ועוסקים בתורה. לפיכך הקדים זבלון ליששכר, שתורתו של יששכר על ידי זבלון היתה".

והנה בפרשתנו, כל אימת שהוזכרו השבטים, הקדימה התורה את **יששכר לזבלון**: בשמות הנשיאים ובפקודיהם ובסדר הדגלים.

אך יש לפרש לומר - אמר הרבי מסקולען זצ"ל - שאומנם ודאי הוא שמעלתו של יששכר העוסק בתורה גדולה משל המחזיק בתורה, שהרי לא יתכן לומר שמי שמחזיק ומסייע ללימוד התורה יהא גדול מן הלומד עצמו. לפיכך, כאשר באה התורה לציין את השבטים לפי סדר מעלתם, הקדים הכתוב את יששכר לזבלון.

ברם, כשבאו לברכם או-אז קדם זבלון ליששכר, שהרי בברכת זבלון כלולה גם ברכת יששכר, ואדרבה - שבט יששכר תלוי בברכת זבלון. (טללי אורות)

פנינים לחג השבועות

זכר ל...מתן תורה?

הקשה מרן הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת ליקווד: בשל מה בכל ימות השנה, יום אחר יום בבוקר ובערב, מזכירים שוב ושוב את יציאת מצרים: בשבתות, בחגים ובמועדים אומרים לנו בקידוש ובתפילה 'זכר ליציאת מצרים'. ולא זו בלבד, חג הפסח, מוקדש כולו 'זכר ליציאת מצרים'. והדברים דורשים הבנה וביאור, הלא ליציאת מצרים עצמה מטרה היתה - להביא את עם ישראל לפסגה הגבוהה ביותר, קבלת התורה. ואם כן מתאים היה שלפחות בחג השבועות - יום מתן תורה, נזכיר "זכר למתן תורה" בקידוש, מדוע גם ביום זה אומרים "מקרא קודש זכר ליציאת מצרים"?

ביאר מרן הגר"א קוטלר זצוק"ל יסוד נפלא - המאיר לנו באור יקרות את מהותם של דברים: זכר עושים רק לדבר שהיה ואינו, ובאמצעות הזיכרון מנסים להעלותו ולהיזכר באותם רגעים נעלים ונשגבים אותם מבקשים לנו לזכור ולא לשכוח. ואם כן, אותם רגעים נשגבים של יציאת מצרים שהיו ואינם, מצווים לנו לזכור ולהזכיר לעצמנו בכל יום מחדש ובשל כך מייחדים תפילות מיוחדות לזכר אותו נס גדול בו יצאנו מבית עבדים. אך בלימוד התורה הקדושה קיים הבדל מהותי בתכלית. התורה איננה זיכרון העבר. היא חיה וקיימת, מתחדשת בכל יום ללא הפסקה על ידי מאות האלפים ההוגים והיגיעים בה בכל רחבי העולם. לה, אין צורך ב"זכר", מאחר והיא עצמה הזיכרון הטוב והיעיל ביותר. היא איננה מונחת בארון כנחלת העבר.

והדברים מאירים כנתינתם מסיני! (האמנתי ואדברה)

התורה היא החיים, והחיים הם התורה!

מונא בגמרא בסוטה (דף לה): "דרש רבא, מפני מה נענש דוד, מפני שקרא לדברי תורה זמירות, שנאמר (תהלים קיט, נד): 'זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי'.

אמר לו הקב"ה: 'דברי תורה שכתוב בהן (משלי כג, ה) 'התעיף עיניך בו ואיננו אתה קורא אותן זמירות, הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו, דכתיב (במדבר ז, ט): 'ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש וגו', ואיהו אתייה בעגלתא (שמואל א, ו, יט): 'ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון, משום שראו, ויך אלוקים'."

הקשה מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל: מהו קו המשווה בין קריאת דוד לתורה"ק בשם זמירות לבין מה שנאמר לו 'התעיף עיניך', ומדוע הכשילו הקב"ה בהלכה זו דוקא של נשיאת הארון?

אלא, ביאר רבינו, דוד המלך קרא לתורה זמירות. **משל למה הדבר דומה**, לאדם שיש לו חוש נדיר לחזנות, והיה נותן את כל הון ביתו כדי לשמוע פרקי חזנות, שוכח הוא לאכול ולשתות, וכל כולו נתון בעולם הנגינה. והנה, כאשר הוא שקוע בכל גופו להאזין לחזן מומחה ביותר, פתאום התחילו להפגין את העיר וכל אחד רץ כל עוד נפשו בו כדי למצוא איזה מקלט להציל את נפשו, הלא מובן שהיהודי הזה, עם כל תשוקתו לפרקי החזנות, ינוס כמפני הארי כדי למצוא מחסה.

וזו היתה קריאתו של דוד המלך ע"ה לתורה בשם זמירות, כוונתו היתה שהתורה מתוקה ונעימה כמו זמירות.

אך הטענה עליו היתה, שהרי התורה הקדושה נקראת 'עוף', כדאמרו חז"ל בגמרא בברכות (דף ה): 'כל העוסק בתורה - ייסורין בדליו ממנו, שנאמר (איוב ה, ז): 'ובני רשף יגביהו עוף ואין עוף אלא תורה' - 'התעיף עיניך בו ואיננו'.

אסור לאדם להסיח דעת מהתורה, כאילו היתה אויר לנשימה, גם בשעה שתותחים רועמים, וכמשל הידוע של רבי עקיבא (ברכות סא), על אותו שועל רעב שהיה מהלך על שפת הנהר וקרא לדגים: מה לכם בורחים תמיד מפני רשתו של הדייג? בואו, עלו ליבשה, ונחיה כולנו בשלום, באחיה וברעות. ענו לו הדגים ברוב חכמתם: ומה במקום חיותנו - כך אנו מתייראים, במקום מיתנתו על אחת כמה וכמה'.

אף אנחנו, **הטעים מרן הגר"ש אלישיב**, צריכים להרגיש תמיד שהתורה"ק היא החיים עצמם, כמו שנאמר בה 'כי היא חייך' - כמו הדגים שמבינים כי המים אינם עוד דבר שמוסיף להם חיים, אלא המים עצמם הם החיים - כך התורה היא החיים ממש, ואיך ניתן לדמותה לזמירות!?

לכן הוכשל דוד בהלכה זו של נשיאת הארון, דהנה הלויים היו נושאים את ארון הברית על גבם מרחקים גדולים במשך עשרות שנים, בעוד השמש קופחת בעוז על פניהם, ונאסר עליהם לשאת את הארון בעגלות, ואכן לבסוף הארון היה נושא את נושאי והם כלל לא הרגישו בכבודו, וזה מה שרצו לרמוז לו: התורה צריכה להתבטא אצל האדם במסירות נפש ולא כדבר הנאה".

ונאים הדברים למי שאמרם! (גדולה שימושה)

תורת חסד

עולם של גמילות חסדים היה הגאון רבי יוסף עדס זצוק"ל. כל רגע, שהיה אפשר לגמול בו חסד - היה נחטף על ידו כעסק רווחי. סיפר אחד מתלמידי "פורת יוסף" הירושלמית, כי רבו - רבי יוסף עדס, סייע לו לגמור שידוך.

לשם כך הוא נסע מחוץ לעיר, שוחח עם הצד של הכלה והביא את השידוך לסיומו המבורך, ובזה לא הסתיים תפקידו: כשהגיע הזמן לקנות דירה - ניצב הרב עדס לימינו. בדק איתו את הדירות, בחן את כיווני האוויר, את מספר המדרגות, את איכות הבניה, כאילו עברו היא, הדירה.

הימים - ימים שבין פסח לעצרת! ימים הגדולים, בהם מתכוון כל יהודי לקבלת התורה! הרב עדס זצוק"ל היה תלמיד חכם גדול, סדר יומו היה עמוס לעייפה: ב-2:00 לפנות בוקר התחיל ב'תיקון חצות', התפלל 'תיקין' בכותל המערבי, אחר כך עסק במסירת שיעורים, בקבלת קהל, בלימוד עם בעלי בתים ובלמוד עצמי וכו'...

אפילו לאחר ליל חג השבועות - לילה שכולו תורה - לא פנה מיד לישון, קודם לכן השלים סדר לימוד קבוע ורק אחר כך פנה למנוחה.

...והנה, ממשיך לספר אותו תלמיד, נמצאה הדירה המתאימה. בעליה קבעו זמן לסיום העסקה - בערב חג השבועות! לא הסכימו לשנות!...

רבי יוסף עדס הגיע, במשך שעה וחצי ישב במשא ומתן על הדירה (כיון שלחנת לו היה אבא שיוכל לנהל את המו"מ כראוי), ועוד באותו היום נחתם החוזה לשמחת כל הצדדים.

אכן, בשעה זו של ערב מתן תורה, זכור זכר האיש הדגול הזה לעסוק בתורת החסד, בצד המעשי, שלמד מן התורה הקדושה.

ברכי, הילדה השלישית שלנו, נולדה כשהיא סובלת מכמה בעיות רפואיות לגמרי לא פשוטות, וביניהן חור בלב ובעיות אורתופדיות. מהרגע שבו נולדה ברכי, נספקה שגרת החיים העליזה והנהדרת שלנו, ואנחנו נאלצנו להכיר את הצד האחר של החיים. ריצות לרופאים ובתי חולים, ביקורים אצל אורתופדים וקרדיולוגים, ובעיקר, הרבה תפילות על הילדה היקרה שלנו, שתבריא.

בעלי הוא אברך כולל מתמיד ושקדן, הוא אוהב את תלמודו ונהנה ממנו, ואני מאושרת מאוד בזכות זה, ומשתדלת לעזור לו ככל יכולתי. באותה תקופה הרגשתי שיש לי שליחות מיוחדת במינה, לאפשר לו להמשיך ללמוד על אף הכל.

את כל הריצות והניירות סידרתי בעצמי בשמחה רבה, מתוך תחושת שליחות עמוקה. גם לרופאים הלכתי בעצמי. הרגשתי שכל זמן שהוא ממשיך ללמוד בכולל, אלו ייסורים של אהבה, ובוודאי תהיה לנו סייעתא דשמיא מיוחדת.

אותו יום היה עמוס במיוחד בתכנוני ביקורים אצל רופאים: בבוקר היה לנו תור לרופא אורתופד בתל אביב, שעתים נסיעה לכל צד, ואחר הצהריים תור אצל קרדיולוג בירושלים, שעה נסיעה. מיד בבוקר שלחתי את הבן הבכור בן השלוש וחצי לתלמוד התורה, את הבת בת השנתיים לגן הפרטי שבו היא נמצאת, ונסעתי עם ברכי התינוקת לבית החולים בתל אביב.

הדרך היתה קשה ומייגעת. היה חם בחוץ, ולא היה קל להיטלטל על העגלה המסורבלת והתינוקות. מאוטובוס בינעירוני היה עלי לעבור לאוטובוס עירוני, ואחר כך לאוטובוס נוסף, כשבכל פעם כזו אני צריכה לקפל את העגלה, לקחת את התינוקות ולארגן את הדברים. כשהגעתי לבית החולים, בדיוק בזמן, התברר לי שבאותו יום היה פגיעו בתל אביב, הכל מבלבל והיסטרי, והאורתופד סבוק במקרים קשים מאוד ורופאים בהרבה מ'סתם' תור. הפקידה אמרה שהם מתנצלים, אבל אני אצטרך להמתין. יחד אתי היו עשרות אנשים שחיכו לאורתופד.

התור שלי היה בעשר בבוקר, אבל נכנסתי לרופא רק בשתיים עשרה וחצי. סיימנו את הביקור ויצאתי לחום המהביל בתל אביב, לנסיעה בכמה אוטובוסים, אבל גם כשכבר ישבנו לבטח באוטובוס הבינעירוני שהפליג לעירוני, ידעתי שהחלק הקשה של היום עוד לפני.

אחרי הצהריים, בשעה חמש ורבע, היו לי שני תורים לקרדיולוג: התור הראשון היה לבת הגדולה, חוי, בשל מום שדולף קיים והיה צורך להקביל אחריה, והתור השני לתינוקת בגלל החור בלב שהלך והתרחב.

עד עכשיו הרופא רק עקב אחר מצב הלב, אבל החור הלך וגדל, והיום יחליט הרופא אם הילדה הקטנה שלנו זקוקה לניתוח לב פתוח, ואם כן מתי יתקיים הניתוח הזה.

כשהייתי באוטובוס בחזור מתל אביב, התקשר אליי בעלי מהכולל. הוא שמע ממני את כל תלאות הבוקר הקשה שעברתי, ואמר לי "אני חושב שאחרי הצהריים את תישארי בבית, ואני אסע עם הבנות לרופא".

"מה פתאום?" שאלתי בלחש. נכון שאני עייפה, נכון שהנסיעה היתה קשה, אבל הלימוד של בעלי - קודש הוא, וכבר מזמן החלטתי שזה דבר שבשום מחיר ואופן לא נוגעים בו.

"אני נוסעת, אני לא רוצה שתיעדר מהכולל סדר' של

אחר-צהריים שלם". "אבל עברת בוקר קשה מאוד", בעלי ריחם עלי. הוא התחנן ממש שארשה לו להחליף אותי. "ואם תתמוטטי חס וחלילה, איאלץ לסגור את הגמרא לא רק לאחר צהריים אחד אלא להרבה ימים". בעלי אמר לי שבמקרה כזה נראה לו שאין חשש של ביטול תורה, ולדעתו אני אוכל לנוח אחר הצהריים והוא ילך עם הילדות. יש גבול לכוחות שאני יכולה להוציא בנסיעות לכל חלקי הארץ. חשבתי מעט, ואז אמרתי לו "נכון מאוד שזה מעבר למה שנדרש ממני, אבל אני רוצה ומבקשת לעשות גם את המאמץ הזה, דווקא את המאמץ הזה. אני מקווה שזה יעמוד לנו לזכות הילדות, ונתבשר אצל הקרדיולוג רק בבשורות טובות".

מול המשפטים האלו - לא היה לבעלי מה להגיד. היתה דממה לרגע, ולאחר מכן הוא אמר לי שמסירות הנפש שלי למען התורה שלו היא דבר גדול מאוד, וגם הוא מצידו יעשה כל מאמץ כדי ללמוד בהתמדה ולא לבטל אפילו זמן מועט בדיבור או בשיחה בטלה. מאוחר יותר סיפר לי שבאמת אותו אחר צהריים היה מיוחד מאוד, והוא ראה ברכה מיוחדת ועזרה שמיימית בלימוד.

בשעה שלוש הגעתי הביתה. ארגנתי את הילדים, כולל הילד בן השלוש וחצי שהצטרף אלינו לטיול המאוחר כי לא היה לי היכן להשאיר אותו, ובערך בארבע יצאנו כולנו למסע ארוך לירושלים, כששני הגדולים שמחים מאוד מהטיול, ואני רק משתדלת להחזיק את העיניים שלי פקוחות, ומתפללת שה"טיול" הזה יעבור בשלום, ושתהייה לנו בשורות טובות.

במשך כל הדרך השתדלתי להיות עם הילדים, למרות המתח העצום. האכלתי אותם, סיפרתי להם סיפורים והראיתי להם את הנוף.

בשעה היעודה הגענו לרופא, ואז התברר שיש מישהו אחד לפינו. המתנה של רבע שעה עשרים דקות אינה דבר נורא, ובודאי לא אחרי המתנה של שעותיים וחצי בבוקר, אבל מיד כשהגעתי הביתה שקיימת כאן בעיה אחרת, לגמרי לא פשוטה. בחדר המתנה של הרופא דלק משטיר, שלא רציתי בשום אופן שהילדים שלי יראו או ישמעו אותו, אבל לא ידעתי מה אני יכולה לעשות, אנחנו הייבילים לחכות לתורנו. מצאתי את עצמי מתפללת "ריבנו של עולם, הילדים האלו הם גם הילדים שלך, תעשה שהם לא יסתכלו במכשיר".

בעוד המילים על שפתי נפתחה הדלת של הרופא. הוא פנה למי שישב לפני (עריבי:) ואמר לו "מחכה כאן אישה עם ילדות קטנות, אני צריך שהילדות תהיינה רגועות בבדיקה, ואני חושש שהמתנה של עשרים דקות תהיה ארוכה מידי בשבילן. האם תסכים לוותר על התור שלך והם ייכנסו לפניך?".

עקבתי בנשימה עצורה אחר חילופי הדברים. זו לא היתה הפעם הראשונה שבה הגעתי לרופא המדובר, אבל זאת היתה בהחלט הפעם הראשונה שבה הוא פנה למישהו בבקשה מהסוג הזה. לא האמנתי שהאדם הזה יסכים, הרי מדובר בהמתנה של קרוב לשעה. אולם לשמחתי ולגודל הנס - הנהן הערבי בראשו. הוא וויתר לי, ואני בלי להמתין דקה, נכנסתי עם הילדים לחדרו של הרופא. הדלת נסגרה מאחוריינו, והלב שלי רעד. אצל הרופא הזה ביקרתי כבר יותר ממכה פעמים, ובכל פעם הוא היה מקניט ושואל: "למה הגעת לבד? למה בעלך לא מגיע במקומך? אז מה אם הוא לומד, הוא יכול להפסיק קצת ללמוד ולהגיע". דיבורים והקנטות מהסוג הזה היו תופעות לוואי של כל ביקור אצל הרופא. מדובר ברופא

שאינו שומר תורה ומצוות, ולכן אף פעם לא טרחתי לענות לו. כשנכנסתי לחדרו בביקור הזה, התפללתי בכל לב שהפעם הוא לא יאמר מילה, שכן היום צריך להכריע האם יהיה צורך בניתוח קול פתוח לקטנה, וגם אצל הגדולה חושדים במשהו, כך שבאמת הייתי "לבד" (הלא הרופא אינו מביין שיהודי אף פעם אינו לבד).

הרופא התחיל לבדוק את חוי, בת השנתיים. הבדיקה הסתיימה במהירות יחסית. התברר שהכל בסדר, ברוך ה' והחשד היה חשד שווא.

ואז הגיע התור של ברכי. הרופא התחיל לבדוק, אחר כך התרצנו הפנים שלו, והבדיקה הפכה להיות מרוכזת ומעמיקה יותר. הוא בדק שוב ושוב, ראיתי איך הוא מסתכל על הילדה שלי ברצינות, והלב שלי החסיר פעימה. הנבתי שמשוהו כאן מאוד לא כשורה. שום קול לא יצא לי מהפה, אבל התפללתי מעומק הלב: ד' תעשה שהילדה שלי תהיה בריאה, שהיא תחיה, שהכל יהיה בסדר.

הדממה שהיתה בחדר העמיקה. שני הגדולים ישבו גם הם בשקט, כאילו הרגישו את המתח הנורא שלי. הרגשתי שבעוד רגע המתח גורם לי להתפוצץ. רציתי שהרופא יגיד כבר משהו, כל דבר, אפילו הגרוע מכל יהיה קל יותר מהשתיקה המאיימת הזו, אבל הוא ביקש סליחה ועזב רגע את החדר. כעבור דקה הוא חזר ובידו צילומים ובדיקות קודמות. הוא הסתכל בהם, ושוב בדק את הילדה, ואני כבר לא יכולתי להכיל את המתח, מה עומד הרופא להגיד לי?

כמה דקות נוספות של מתח. שמעתי קול מתקתק, ולא ידעתי אם זה השעון או הלב שלי. בסופו של דבר הביט בי הרופא ואמר "תגידי את האמת, מה עשית עם הילדה?".

"כלום", אמרתי לו "לא עשיתי כלום". "אני לא מאמין", אמר הרופא וחזר לשבת על כיסאו. "החור של הילדה שלך..." שניה אחת של מתח שקורע את האוויר, "הוא נסתם, פשוט איננו". הרופא שתק לרגע, הביט בריכוז במחשב שלפניו, "אני לא יודע איך קורה דבר כזה, חור כזה לא נסתם לבד, זה לא ייאמן".

שמעתי את הדברים של הרופא, ובשלב הזה הרגשתי שאני לא מסוגלת יותר להכיל את גודל הנס. האושר וההתרגשות, העייפות והמתח, ההודיה והתפילה, כל אלו התערבו לפקעת אחת אדירה, ואני התפרצתי פתאום בבכי חסר שליטה.

"למה את בוכה עכשיו?" שאל אותי הרופא, "היית צריכה לבכות קודם, כשהילדה שלך היתה חולה".

מחיתי את הדמעות, וסיפרתי לרופא בקצרה כל מה שעברתי היום. סיפרתי על בעלי שהציע ללכת במקומי, ועל כך שלא רציתי לבטל אותו מלימוד התורה, והתפללתי שזכות התורה תגן עלינו, והנה הגיעה הישועה.

הרופא הקטיב לכל הסיפור, ואחר כך, אותו רופא שעד כה רק הקניט, אמר: "אם כך, תגידי לבעלך שימשיך ללמוד".

הבת שלנו בריאה לחלוטין. אחרי הביקור הזה לא נזקקנו יותר לבקר אצל קרדיולוג. לפעמים, בימים של שגרה אפרורית, אני מסתכלת עליה, שומעת באוזניי קול של ניגון לימוד תורה, ויודעת שזיכתי לראות אך קמצוץ קטן של אור וחיוך של אבא, שהביט בי ממרום ולחש באוזניי "יש שכר לפעולתך".

(בך בתנוה - בראשית)

פינה לחג השבועות בענייני הלכה ואגדה

חג השבועות - והתפוחים

שובא בגמרא בשבת (דף פח): "מאי דכתיב 'כתפוח בעצי היער' וגו'?" למה נמשלו ישראל לתפוח, לומר לך: מה תפוח זה פרי קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע".

והקשו התוספות (שם, ד"ה פריין), והלא אנו רואים שאף התפוח אין פרי קודם לעליו, כשאר אילנות? ותירץ רבינו תם, שהכונה לאתרוג, שכן את הפסוק "ורח אפך כתפוחים" תרגם המתרגם: "כריחא דאתרוגא", ואתרוג פרי קודם לעליו, שדר באילן משנה לשנה (סוכה לה). ואחר שנה נשרים העלים של אתקדק ובאים עלים אחרים, ואם כן פרי קודם לאותם עלים חדשים (ע' בחי' החת"ס ד"ה פריין) שביאר את העניין.

והאדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור זיע"א תירץ, שאומנם רוב התפוחים הם כשאר האילנות, ועליו קודם לפירותיו, אך יש סוג אחד של תפוחים שידוע שפריו קודם לעליו, ובסוג זה עוסקת הגמרא.

הוסיף על כך בנו, ה'לב שמחה' מגור זיע"א, שלפי זה מדויק היטב לשון הגמרא: 'מה תפוח זה פרי קודם לעליו', כי אנו עוסקים בסוג מיוחד של תפוח (וכך הלשון גם במדרש: 'תפוח זה').

משולחנו של העורך

עוד תירץ ה'אמרי אמת', שאולי כאשר בני" חטאו, השתנה סדר פריחת התפוח עקודם היה פרי קודם לעליו אך לאחר שחטאו חזר להיות כשאר האילנות. עוד תירץ על פני לשון התרגום: "כתפוח גינתא דעדן", וא"כ יש לומר שאולי התפוחים שבגן עדן, פירותיהם קודמים לעליהם...

ורבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו 'בן יהודה' תירץ, שהכונה היא שכשנחטא הפרי עדיין לא נגמר גידולם של כל העלים כל צרכם [אבל ודאי הם יוצאים ונראים קודם חנטת הפרי].

והנה, רבי דוד הסבעוני זצ"ל בהגהותיו על סידור רבנו מימון, אבי הרמב"ם (הועתקו בקובץ 'שריד ופליט' לר"מ טולדינו, עמ' ח), כתב מנהג מעניין ע"פ הג"ל: 'נהגו לזרוק באותו יום תפוחים מעל גג בית הכנסת והתינוקות מלקטים אותם, בכדי להזכיר ברמז את הקדמת נעשה לנשמע בדרך של תפוח'. ויש להאריך עוד.

ספרים בבית = לומדים גם בבית! ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו' במחירים הזולים בארץ (למט"ם בלבד). מתחרה בכל הצעת מחיר. משולחם לכל הארץ. 052-7176882